

НАЦИОНАЛЕН ВЕСТНИК

ТРАКИЯ

Брой 7 • год. ХСVII • 10 април 2020 г. • цена 0,40 лв.

www.stdbg.org

ОСТАНЕТЕ СИ ВКЪЩИ!

И ГЛЕДАЙТЕ СЕРИИТЕ НА ТЕЛЕВИЗИОННИЯ ФИЛМ „КАПИТАН ПЕТКО ВОЙВОДА“ ВСЯКА СЪБОТА ОТ 21 Ч. В БЪЛГАРСКАТА НАЦИОНАЛНА ТЕЛЕВИЗИЯ

Още на стр. 3

ДЕНЯТ НА ТРАКИЯ ПОКАЗВА, ЧЕ БЪЛГАРИТЕ ИМАТ НЕСЛОМИМ ДУХ

Председателят на Съюза на тракийските дружества в България Красимир Премянов в интервю за Агенция „Фокус“ по повод Деня на Тракия

Фокус: Г-н Премянов, на 26 март чества Деня на Тракия. Защо е важна тази дата?

Красимир Премянов: Тя е важна по няколко причини. Първо, защото, за да достигнем до нея е трябвало да се състои в историята Одринската епопея. Малка България, имаща армия от лъвове и патриоти и талантили военачалници успява да победи огромната турска държава и империя в сражение за превземането на Одринската крепост. Специалистите смятаха крепостта за непревземаема. За нас, българите, това е битка за възстановяване цялостността на България и всички територии, които тя е загубила в резултат на несправедливия Берлински договор. Там са участвали страшно много опълченци от така нареченото Македоно-тракийско, или Македоно-одринско опълчение. Второ, защото тази дата в историята показва, че българите имат несломим дух и са способни да побеждават без ничия помощ, когато пред себе си имат една справедлива кауза. Такава кауза е възстановяване единството на Отечеството и независимостта на всички негови територии в това историческо време. Трябва да помним, че е имало такива всеотдайни, готови да загинат за Майка България българи, които не са мислели за пари, за материални облаги. Нашият патрон Капитан Петко войвода е един от тези примери. В своята биография той никога не се е борил за материални облаги и постове, затова и не се е харесал на българските управници, които са дошли на власт. Това са исторически факти, които могат да служат като основание за възпитание на младото поколение, кое-

то да не се поддава на изкушението и дребнотемията, които днешното време предлага. Нямам предвид сегашната пандемия и да вървят като българи със самосъзнание, самочувствие и отговорност за бъдещето на България. Да учат да работят и да дават добри примери, за да се славим с най-доброто, а не с най-лошото в Европа и света.

Фокус: Споменахте младите хора. Смятате ли, че е достатъчно това, което изучават те в училище за Одринската епопея и за Капитан Петко войвода?

■ 26 март. Хасково. Паметникът на Капитан Петко войвода

Красимир Премянов: Не е достатъчно. От своя страна Съюзът на тракийските дружества в България, който обединява колективни членове няколко пъти направи предложения към МОН. Направи учебни пособия. Едната от Тодор Коруев, посветена на Капитан Петко войвода, другата беше от Светлозар Елдъров „Борбите на тракийските българи за целостта и независимостта на България“. Тези две разработки бяха дадени от Столичния инспекторат по образованието на г-жа Кастрева, която полага усилия да ги въведе като свободнотрираеми дисциплини, за да компенсират слабостите и дефицитите в учебниците. Дадохме ги и на г-н Красимир Вълчев, който също е тракиец. Да се опитат в тази обстановка да вкарат малко повече материал, който да вдъхва патриотизъм и самочувствие на младите българи. За съжаление, когато стане дума за учебни програми, веднага се повдигат едни добре платени от структурите на Сорос учени, които служат на космополитните идеи и веднага се опитват да идеологизират историята. Тя е наука за състояните се факти, която се коментира не след 1000 години с оглед на действаща идеология, а с оглед на тогавашното историческо време. Не може да се идеологизират много неща с днешни възгледи. Би трябвало да се направи всичко възможно децата обективно да знаят своята история и какво се е случило. Битка за Освобождение с меч и сабя в ръка не изглежда толерантно с оглед на сегашните тенденции, но тя и друга не може да бъде. Друг е въпросът е, че българите са я водили с кръста, с възстановяването на Екзархията. Тя е обособила през Възраждането вярата на българите и тяхната независима църква, която сами са си извоювали преди да се случи турското робство. Второ, с нашите възрожденци. Става въпрос за просветени хора, които много са знаели и много са направили за образованието и просветата на младото поколение. Винаги е имало тази борба и да не се плашим, че е имало и със сабя и с пистолет в ръката много герои, които са се борили за националната независимост. Не трябва да се притесняваме, че в своето творчество големите възрожденци в това число и Иван Вазов не са се произнасяли много ласкаво, но са наричали поробителя, който тогава е заслужавал той.

НЕ! 100 ПЪТИ НЕ НА „СОЦИАЛНОТО ДИСТАНЦИРАНЕ“

Заедно ще пречупим нарастващия темп на пораженията от КОВИД-19

ГЕН. ТОДОР БОЯДЖИЕВ
(ПОД ДОМАШНА КАРАНТИНА)

Откакто се завъртя призивът за „социално дистанциране“ и то не само у нас, а почти толкова глобално, колкото е и разпространението на вируса, във всекидневните многократни брифинги на оперативните щабове, по всички печатни и електронни медии, в социалните мрежи, в силно ограничените от карантината реални, а не виртуални контакти помежду ни, се питам аз ли изперквам, недоучен и ниско-културен ли съм, че не мога да приема този „призив“ като полезен апел? Нещо повече!

Той започва неистово да ме дразни с подмолния си, скрит заряд за подхранване на процес на обществен разпад, за разкапване на това, което преди приемане на „цивилизационните ценности“ наричахме простишко „ЧОВЕЧНОСТ“. Апел, който в обърканото ни от неочакваната заплаха ежедневие подтиква към „откъсване“, отказ от качества като състрадание, съпричастност, подхранва личния егоизъм, подбужда стремеж за самобарикадиране, изолиране, отчуждаване и още, и още... И може би този или тези, които евентуално имат някакво отношение към „короната“, именно това да са желали и очаквали?

Изправени сме пред неочаквано, непланирано (?), глобално бедствие, при това „короновано“.

Позволявам си да поставя въпросителния знак в горното изречение, след като преди ден в „Труд“ ни напомни една публикация от 2015 година в престижното американско популярно научно списание „Природа“ (NATURE) за това, че има човешки фактор в създаването на нов, модифициран и изключително опасен за човека нов вид на корона вирус.

Това все още не е доказателство за верността на една от най-разпространените в момента конспиративни теории за произхода на вируса, но е достатъчно сериозен сигнал за това, че тази хипотеза не може да се отхвърля с лека ръка.

Не може да подминем и изявлението от вчера на държавния секретар на САЩ Майк Помпео, бивш директор на Централното разузнавателно управление, атакуващ Китай за „премълчаване“ на важна информация за корона-вируса.

А срещу него все още няма открити нито ваксини, нито доказано действащи лекарства, нито доказано ефективни методи за лекуване и побеждаване.

За сега има само едно гарантирано средство за противопоставяне.

Но то не би трябвало да се определя като „социално дистанциране“ или каквото и да е друго емоционално и егоистично раздалечаване. Трябва да е ясно осъзнато, че става дума за спазване на „здравословно физическо разстояние“ при новите условия. Ако щете – „физическо дистанциране“ или ново измерение на това, което наричаме „лично пространство“. Ако до скоро го измервахме като „на една ръка разстояние“, очевидно е, че пред заплахата то многократно се увеличава и включва отказа от събирания, митингувания, празнувания, нови навици в общуването, в изразяването на емоциите.

Продължава на 2-а стр.

Продължава на 2-а стр.

БЪЛГАРСКИ ЛЕКАР ДАДЕ ПАМЕТЕН УРОК ПО РОДОЛЮБИЕ В СТРАНДЖА

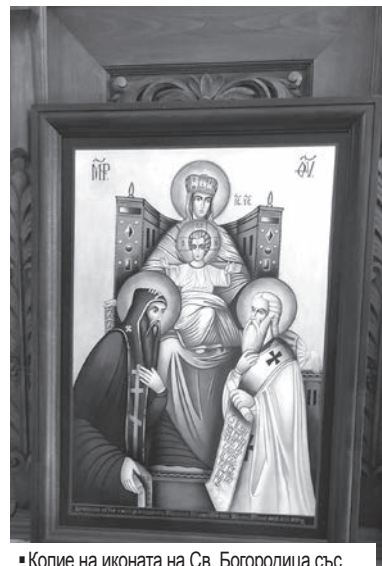
■ Проф. д-р Иван Гаврилов се помоли за здравето, единството и общото европейско бъдеще на българите от Мизия, Тракия и Македония в параклиса „Св. Петка Българска“ на Петрова нива

В навечерието на Деня на Тракия – 26 март, проф. Иван Гаврилов – известен хирург онколог и дарител измина 1000 км. да даде паметен урок по родолюбие и солидарност с хората от Странджа и Тракия.

На Петрова нива, където е взето решението за единство с „брата роб от Македония“, той дари копия на две забележителни икони – Св.Богородица със св.св. Кирил и Методий от Желязната църква „Св.Стефан“ в Истанбул и Св.Георги Победоносец от Зографския манастир в Атон. Дарението бе придружено със средства за Историческия музей „Проф. Ал.Фол“ в гр. Малко Търново. Сумата позволява да се отстранят последиците от зимния сезон на историческата местност и създадената тук инфраструктура. Дарението бе прието от представител на община Малко Търново -Исторически музей.

Двете икони ще бъдат осветени по време на тържествата за отбелязване на 150 години от учредяването на Българската екзархия (1870) и 117 години от Илинденско-Преображенското въстание (1903).

Проф. Иван Гаврилов се запозна с работата по възстановяване на колекцията „Картографският образ на Странджа през вековете“, подкрепена от него още от самото начало. Българският лекар изрази удовлетвореността си от избраното място на двете икони в параклиса „Св.Петка Българска“ и подобренията европейски картографски паметници за Тракия и Странджа.

■ Копие на иконата на Св. Богородица със св. св.Кирил и Методий от Желязната църква „Св.Стефан“ в Истанбул, която освен на Петрова нива ще бъде дарена и на Националната библиотека „Св.св. Кирил и Методий“ в София - Художник иконописец Пламена Ив. Лесидренска от Троян

■ Копие на иконата на св. Георги Победоносец от Зографския манастир в Атон; художник иконописец Пламена Ив. Лесидренска от Троян

ДЕНЯТ НА ТРАКИЯ ПОКАЗВА, ЧЕ БЪЛГАРИТЕ ИМАТ...

Продължение от 1-а стр.

Фокус: Сред целите ви за 2020 г. е завършване на творческата реализация на метростанция „Тракия“. Може ли изгледът на метрото да бъде връзката на историята с младите хора освен учебникът?

Красимир Преманов: Би могло. Знаете ли, всяко нещо в една среда, в която битуват и живеят хората може да има своето естетическо и познавателно и възпитателно въздействие. Затова правим паметници в местата за отдиш, за да насочим вниманието на едно дете да пита „Кой е този“, като минава покрай паметника на Антим Първи или покрай паметника на Капитан Петко войвода и да получи приемлив отговор и

сам да прояви интерес що за личности са тези. За метрото сме се разбрали със Столична община с голямата помощ на г-н Чобанов, г-жа Фандъкова и общинските съветници от всички партии, както и с ръководството на метрото, то да бъде оформено в този стил. Първо да напомним за Древна Тракия. Това наименование не е наш монопол, но древните траки са част от нашата история. Битка за историческото наследство на Древна Тракия водят Гърция и Турция. Някак си не правим достатъчно. Това е голям акцент. Трябва да се гордеем, че ние сме наследници на много голяма и древна култура. Второ за тракийските българи, които са се борили в по-ново време с други идеали. Ще сложим

един бюст на Капитан Петко войвода. Така сме се разбрали и така върви оформянето на метростанция „Тракия“. Сега при тези трудности, които възникват. Може да не стане 2020, да стане 2021 г. Целите не отпадат. Те могат да бъдат по-дълготрайни. Да открием такава метростанция ще съберем тракийци от цяла България, ще направим голям тракийско тържество, защото столицата на тракийските българи е София. Ние нямаме друга столица. Естествено в този център на българщината, на държавата България да присъства темата тракийски българи.

Фокус: Денят на Тракия тази година ще остане на втори план предвид пандемията от коронавирус. Можем ли

да търсим днес вдъхновение в тракийци, които са преживели много по-тежки изпитания?

Красимир Преманов: За българите е имало много пандемии. Най-вече 500 години турско робство. Унизени, подложени на геноцид, който през 1913 г. се е повторил. 68 хил. българи са били безмилостно избити. От малките бебета до най-възрастните хора. Този геноцид е нанесъл много по-тежки поражения от това, което природата ни поднесе. Психологията на българина е много устойчива. Той е способен да проявява солидарност и човещината и да поема негодите и трудности и пак оцелява. Трябва да се учим от тези хора – гладни, жадни, но с чувство за свобода,

с достойнство са живели българите в своята по-нова и по-стара история. Би следвало да бъдем по-сигурни, по-стабилни и по-дисциплинирани. Победите без дисциплина не могат да бъдат постигнати. Не изповядвам либералното разбиране, че без общността, колективизма и държавата можем да решим всички проблеми. Сега видяхме, че това е несъстоятелна философия. Трябва да се съчетава добрият консерватизъм, социалистическото начало и свободата на личността. Не отричам абсолютно либералната теория, но трябва да се съчетават в жизнена формула. При тежките изпитания видяхте ли кои се оправиха. Кои могат да управляват кризата. Тези, които имат силна държава. Либерализмът е ниска силна държава и резултатите са плачевни за много достойни народи за съжаление.

Фокус: Какво ще пожелаете на потомците на тракийските българи?

Красимир Преманов: Ще им пожелаем да не забравят героизма на дедите си, които правиха въстания, които загиваха за България във всички войни, в които България е водела: в Илинденско-Преображенското въстание, в Първата световна война, в Балканските войни. Да не забравяме, че сред тракийци има много просветени и водещи български учени, хора за пример в труда, в творчеството. Нека да следваме техния пример в днешното време с кураж, с твърдост, с дисциплина да поддържаме и да пазим тракийската кауза, мислейки за България.

Интервюто взе
Деница КИТАНОВА

НЕ! 100 ПЪТИ НЕ НА...

Продължение от 1-а стр.

Мислите ли, че не е емоционално изпитание за стотици хиляди българи, които от сто години на 26 март – Денят на Тракия, излизат, за да положат цветето и да сведат глава пред десетките паметници на героите, загинали за Тракия, да останат затворени в домовете си? Но това, че трябва да го направят утре, а не при други подобни дати, не ги „дистанцира“ в мислите и чувствата

за тези събития.

Каква е ролята на суперкачествените предпазни средства – маски, очила и одежди?

На първо място да позволят на лекарите, сестрите, санитарите, тези изключително достойни хора, чиято роля трябваше отново да оценим по най-трудния и болезнен начин, да преодоляват „физическото дистанциране“, да са до нас, в пряк контакт, за да помогнат на поразените

от вируса и на всички останали да преодолеят заплахата. И въпреки „предпазните“ средства да приемат изключително опасния пряк контакт.

Злото, и не само в този случай, можем да го победим не със „социално дистанциране“, а с обединяване, с единение, с всеобщо разбиране, че ни се налага „физическо дистанциране“, но съпътствано с емоционално, разумно, дисциплинирано единение в противо-

поставянето на опасността. Не да се спасим индивидуално, а да излезем заедно като общ победител срещу това, което ни се изпречи глобално.

И има ясни показатели, че това ще се случи. И увеличаващата се тенденция за дарителство, и нарастващият брой на доброволците, които са готови да се включат на предния фронт на битката със злото са индикация за това, че заедно ще пречупим все още нарастващия темп на поражението от КОВИД-19. (В. „Труд“)

Честит 26 март – Ден на Тракия!

Призовавам експертите и професионалистите от оперативните щабове, тези, които вярват, че са управляващи, опозиция, политически елит, журналисти от електронните и печатните медии и техните събеседници, всички ние, които се научихме да бъдем активни в социалните мрежи – да бъдем изключително внимателни в приказките си. Да използваме изразните средства, за да вдъхваме оптимизъм, а не без да го желаем да подхранваме себичен егоизъм. Защото спасението е в единението, а не в дистанцирането.

И ако на 11 септември 2001 година след удара срещу „близнаците“ в Ню Йорк решихме, че светът се променя, сега след укротяване на „короната“ СВЕТОТ ЩЕ СТАНЕ ДРУГ! А на всички – ЧЕСТИТ 26 март – ДЕН НА ТРАКИЯ! И след като не можем утре физически да сведем глави пред паметниците, да го направим в мислите си. И както винаги в момент на изпитание – ДА БЪДЕМ ЗАЕДНО!

ПОСЛЕДНИЯТ РИЦАР НА ХАЙДУШКИЯ ХІХ ВЕК

БНТ отново излъчва сериала „Капитан Петко войвода“

ТОДОР КОРУЕВ

Всяка събота от 21 часа БНТ излъчва многосериен телевизионен филм „Капитан Петко войвода“. Да се върнем към създаването на сериала. През 1975 г. в студио „Екран“ при Българската телевизия започва подготовката за снимането на многосериен библиографичен филм за Капитан Петко войвода. Режисьор – Неделчо Чернев, оператор – Димо Коларов. В тая българска историческа суперпродукция участват общо 308 професионални актьори, 466 натурщици в епизодични роли и 21 468 статисти. В ролята на Петко войвода е Васил Михайлов. Сценаристът е Николай Хайтов. Не може да бъде друг!

Излъчването на сериала се превърна във всенародно събитие, срещите на създателите му предизвикаха безпрецедентна всенародна еуфория – по села и градове автор-

реалности в страната, освен естетическия липсваше социологическият подход към произведението, което изби във формализъм, от който вее пустота. Пък тия съдници, как не се и посрамираха, че се разминаха в оценката си с целия народ. Учудващо е, че Николай Хайтов, който бе блестящ полемист, и никому не прощаваше обиди, клевети и лъжи, не намери за нужно

Но и с този сериал, както и с другите филми, Хайтов се издигна съвсем уверено до степеня на национален писател, който се докосва до най-чувствителните струни на народната душа, с него той се изяви като неуморим будител на всичко българско, като будител на народната сваяст. Чл. кор. Иван Гранитски в статията „Художникът воин Николай Хайтов“ пише: „... с този сериал Хайтов разчупи и едно съществуващо дотогава клише: лошите турци – добрите българи. Тази щампа е отхвърлена от богатия, изграден с изключителна дълбочина и плътност образ на Капитан Петко войвода. Така от една страна, Хайтов възкресява характери и образи, които озонират националното самочувствие, а от друга – прави това не с клишета и нови идеологеми, а чрез живи, ярки, многопластови, пластично изградени характери.“

Кое е новото, което Хайтов внася в „животоописанието“ на Капитана – повестта му „Петко войвода“, излязла най-напред в книгата „Хайдути“, а след това като самостоятелна? Според проф. Ивайло Христов „това е преди всичко в разгръщането на една биография, пример за това как човек може да отстоява човешкото в себе си, да съхрани душевността си, без да бъде функция на обстоятелствата, а тяхно противостоене. Николай Хайтов е изобразил Петко не само (дори не толкова) като голям хайдутин и войвода, а като нравствена личност, като един голям човек, излъчващ очарование и умиление.“ Сам писателят казва, че дели героите си на две: обикновени и големи (велики). „Обикновените герои са герои, докато трае барутната борба, но сладкият живот след борбата ги разнищава, обикновено го обсеб-

ва и техният героизъм след това се свежда до това да бранят своя сладък живот – големите герои устояват на съблазните на сладкия живот, за което се изисква много по-голям характер, идеализъм, чистота. Капитан Петко войвода е от тези големи групи, големи хора и, разбира се, големи българи.“

В оценките си за очерка на Хайтов проф. Ивайло Христов пише още: „Освен с юначество и героизъм, Петко се отличава и с рицарски дух, с кристална чистота.... „Ако в хайдушките му години преобладава външния драматизъм, външните конфликти, сблъсъкът на Петко с другите, а не със себе си, то в периода след 1878 г. г. (безспорно по-силната част от очерка) Николай Хайтов е показал вътрешния драматизъм в живота на Капитана, когато на върховно изпитание са поставени съвестта и човешкото му достойнство... Той избира да

остане верен на себе си. Да не бъде съюзник на силните в борбата им срещу слабите, да остане мъж в една коварна и двусмислена епоха, обърнала гръб на скрижалите на

Възраждането, и в крайна сметка – да се изправи срещу „своите“, рискувайки богатство и дом.“

Към същото ни насочва и литературният критик проф. Иван Цветков: „Във всяка вероятност заинтерисували са го (Хайтов) не само легендарните подвизи, приказния живот на героя, но и нещо по-дълбоко, което не може да не поблазни едно художествено съзнание. Това е съдбата на героя в една нова епоха след Освобождението, сблъскването му с океана от най-низки и мерзки прояви с тържеството на пигмеите, на нищожествата. Какъв любопитен материал за всеки художник, който изследва зигзагите на историята, историческите фарсове и трагедии! В епохи на тирания, като Стамболовата, на повърхността изплуват пълзящите гадина, лешоядите и тогава титани като Петко войвода заприличват на мамонти, надживели своята ера, на гъливерци, попаднали в царството на джуджетата. Хайтов е успял да покаже колко зловещо е онова време на продажни котерии за чистия героизъм и патриотизъм и колко

ският колектив бе посрещан с духовна музика или с гайди и песни, със знамена, хляб и сол, а често слагаха Васил Михайлов на кон да е като истинския войвода. Няма съмнение, че „актьорът остави и сърцето и душата си, сродявайки се телом и духом със своя герой, създавайки един от най-вълнуващите образи в българското кино“. Но се получи и парадокс – народът ликуваше, а някои кинокритици – чистотайници търсеха под вола теле – в сериала имало естетически недостатъци. Нихилистичният им подход явно бе откъснат от историческото минало и от конкретните социални

да отговаря на кинокритиците. Както пише тогава социологът чл. кор. Стоян Михайлов „Хайтов не смяташе, че филмът е безупречен като художествено произведение, но добре съзнаваше, че раздвижва дълбоки пластове в националното съзнание, че въвежда нови образци на нравствено поведение. Да възразява на такъв нихилизъм, който не е кадър да забележи крупното социално-естетическо постижение и да обясни всенародната реакция беше под неговото достойнство. Всъщност отговорът се съдържа във възприятието на огромната зрителска маса.“

несломим е бил рицарският бунтовен дух на стария войвода.“ Книги като тази ни дават нравствения и историческия мащаб, елементите на едно национално самопознание, и въпреки многобройните горчиви примери е извор на исторически оптимизъм. Те ни издигат до най-светлите върхове на българщината. Според Николай Хайтов „Петко войвода е единственият български хайдутин, надживял религиозните и народностни различия, затова стърчи току речи сам в тази кървава епоха – един своеобразен рицар на своето време, посветил всичките си сили за защита на бедните, които му се отплащат с обич“. Както го характеризира писателят такъв го представя и в повестта и във сериала.

В Историческия музей в Попово бе уредена изложба „От Киноцентъра до музейните витрини“ с реквизита от филма „Капитан Петко войвода“ и вещи на оператора на филма Димо Коларов. Тази изложба е гостувала и в много други музеи на страната.

ДЕН ЗА ПОМЕН, ПОКЛОНЕНИЕ И ПОЧИТ!

Скъпи тракийци,

За всеки българин Денят на Тракия е ден за помен и поклонение пред подвига на българските войни, паднали край Одрин и из тракийските полета по време на Балканската война.

26 март е ден за памет и почит към хилядите тракийски българи, прогонени от

Одринска и Беломорска Тракия, намерили подслон в пределите на България.

Почит и преклонение пред болката и величието на невинните жертви, които ще останат завинаги в олтара на Отечеството.

В търсене на справедливост ние, тракийци сме толерантни, не търсим мъст за

претърпените злини и спазваме завета на нашите предци „Не забравяйте, но не отмъщавайте“.

Толерантността, човечността и търпението, са качества, които са ни нужни и днес, за да се справим с предизвикателствата на времето, в което живеем!

Тази година, по независещи от нас об-

стоятелства няма да отбележим тържествено 26 март, но ще изпратим цветя пред паметниците на нашите деди.

Поклон пред героите, загинали за тракийската кауза.

Да живее България!
Красимир Преманов,
председател на СТДБ

■ София. Паметникът на Одринската епопея

■ София. Паметникът на екзарх Антим I

■ София. Паметникът на Капитан Петко войвода

■ Харманли. Пред бюст-паметника на капитан Петко войвода

■ Хасково. Паметникът на Капитан Петко войвода

■ Созопол

■ Свиленград

■ Любка Димитрова от Тракийско дружество Ивайловград стъкми малки но от сърце букетчета с цветя от собствената си градина, а после ги поднесе на таметника на Капитан Петко войвода и на таметника на Яни Попов в Ивайловград! Сама, с умиление, с обич и преклонение, с удовлетворение!

■ Свиленград

Уважаеми колеги, Скъпи тракийци,

Намираме се в безпрецедентна криза, породена от пандемията с корона вируса, който обхваща и нашата страна. Ето защо, като тракийска общност, която винаги е била дисциплинирана при трудни и тежки обстоятелства, ви призовавам от мое име и от името на Върховния комитет на СТДБ да спазвате всички указания на Националния щаб и на правителството за самоизолация.

Ние, тракийци винаги сме били солидарни и съпричастни с нашите ветерани, съседи

и приятели, които имат социални и здравословни проблеми. Нека и в днешните трудни времена да предприемем подходящи и възможни инициативи за подпомагането на онези, които имат нужда от съдействие. Вярвам, че ще намерим начин за това, още повече, че много общини предлагат услугите си за заявки по телефона, а тракийци бихме могли да бъдем посредник в това направление.

При създадите се обстоятелства основната задача, заложена в План-програмата на СТДБ, ще бъде запазване на живота и здравето на хората! Надявам се, да осъществим нашите мероприятия през втората полови-

на от годината и очаквам дотогава вашата активност и идеи за тяхната реализация. Съществена роля ще играят и научните конференции на Тракийския научен институт, който ще обобщи фактите и изводите, ще направи анализ на паметни дати от миналото на тракийци и запазването на родовата памет. Ще продължим да поддържаме активна връзка между нас, макар и дистанционно - по телефона, чрез електронната поща, чрез сайта и вестника.

Очакваме вашите писма!

Като тракийци не може да не изпитваме гордост, че в тези трудни времена положи-

телно върху духа и самочувствието на нашите сънародници влияе филмът „Капитан Петко Войвода“, излъчван всяка събота по БНТ от 21.00 часа, за което СТДБ последователно и упорито настояваше.

Нека бъдем единни в тази национална криза и да докажем за пореден път, че тракийци имат волята и характера да преодоляват трудности и препятствия!

Бъдете здрави!

С уважение,
Красимир Преманов
Председател на СТДБ

КАЛИНКА ЗГУРОВА: Може ли носителки на „Грами“, прославили България, да сме с 200 лв. пенсия?

ИНТЕРВЮ НА АЛЕКСАНДЪР
АЛЕКСАНДРОВ - АЛЕКС
(В. „МИНАХА ГОДИНИ“)

Днешната ни среща е с легендарната Калинка Згурова, а поводът за това са двата юбилея, които отбелязва през настоящата година – 60 години творческа дейност и 75 житейски лета. На чаша ароматно кафе в уютния ѝ дом си поговорихме за успехите, за дългите сценични десетилетия, за настоящата действителност и за отношението на държавниците към хората на изкуството.

– Къде и как ще го отбележиш, за да поканим и нашите читатели?

– По повод житейския и творческия ми юбилей излезе двойният диск „Повей от Странджа“ с 35 записа от различни периоди на моя професионален път. Останаха песни за още албуми – технически е невъзможно да включим всички на едно място. Честването и представянето на диска ще бъдат на Светли четвъртък – 23 април, от 18,30 ч. в салона на Съюза на българските композитори в София, а входът е свободен.

Поканила съм и хора, които носи името на моя съпруг Стефан Кънев, а през тази година се навършват 90 години от рождението на този бележит композитор. По този повод подготвям и друг диск с негови произведения. Съпругът ми си отиде преди 30 години от този свят, но паметта за него е жива. От певческа школа „Згурова-Кънев“

излизат много
добри ученици,

а една от най-дългите улици в София носи неговото име. На 16 и 17 май ще състои петото издание на националния конкурс „С песните на Калинка Згурова“, където всички изпълнители ще интерпретират песни от новия двоен диск и от моето творчество, а най-добрите ще участват в голям концерт, който по традиция правим за бургазлии.

– Нека припомним началото на творческия ти път – как започна всичко?

– Всичко започна от участието ми в първия национален събор „Странджа пее“ в Граматиково през 1960 г. Имаше екипи от радиото, телевизията и „Балкантон“, участниците бяха представени подобаващо в медиите, а на събитието се даде голяма гласност. Записите от надпяването се пазят и до днес. Много специалисти се впечатлиха тогава от моя глас и от цялостното ми представяне. Членовете на журито и първенците се бяха събрали в една старинна къща и тогава Филип Кутев пред всички ме посочи и каза: „Това момиче е родена певица“. За третия ден на надпяването ме бяха

■ В диска „Повей от Странджа“ певицата е събрала 25 бисера от богатия си репертоар

взели с кола от училището в Бургас и както си бях с ученическата престилка, отидох да пея. Този първи събор на народното творчество се осъществи по идея на Дико Фучеджиев, който е родом от Граматиково. Голямата сензация бе 90-годишната баба Урга, а аз бях 14-годишна тогава. Така първото издание на „Странджа пее“ се превърна в началото на моя творчески път, не казвам „кариера“, защото винаги много помпозно ми е звучала тази дума. А пък и много „кариеристици“ се навъдиха в последно време – вчера едва зяпали между тоновете, а днес вече „кариера“ направили, но както и да е! След събора надпяване в Граматиково постепенно започна звукозаписната ми дейност в радиостанциите в Пловдив, Варна, Стара Загора, работата в ансамбъл „Пирин“ – Благоевград, след това в ансамбъла на радиото и телевизията в София, многобройните турнета по света с ансамблите и с хора „Мистерията на българските гласове“. Имаше навсякъде огромен успех,

спечелихме
и наградата „Грами“,

която донесохме на България. Благодарна съм за всички награди и отличия. Смятам, че съм ги получила съвсем заслужено и те са признание за един достоен и всеотдаен труд.

– А кой откри таланта ти и как се подготви за изяви в Граматиково тогава?

– Като ученичка в седми клас на един училищен празник таланта ме откри големият странджански певец

Сава Попсава. Директорът на училището свиреше на цигулка и веднъж, влизайки в кабинета му, направихме импровизиран концерт на живо по училищната радиоточка. Цялото училище вече знаеше коя е Калинка Згурова и какво пее. В училище дойде писмо, че ще има събор надпяване в Граматиково и така се явих. Впоследствие си изградих репертоар и

много от песните
съм сътворила сама.

Сега гледам в частни телевизии отиват да пеят разни групи и изпълнители мои песни, обаче изменили текста така, че нищо не се разбира. Издадох всички тези сборници с песни в помощ на младите таланти: да се образуват и да имат репертоар за конкурси и фестивали. А такива, дето са мои връстници или малко по-млади, да взимат песни и да окепазват текстовете – не съм съгласна. Толкова трудно ми е било едно време да събирам материал от възрастни жени, нито техника съм имала, нито нищо. Отивам записвам текста, а в радиото имаше регламент – не можеше да се пее за турци, за змии, за змейове и разни такива страшни работи. На много песни мелодиите бяха недоизкусурени, голяма част от песните трябваше да се пипнат, за да станат това, което днес хората познават от радиото и телевизията. Във всяка песен съм си вложила сърцето и труда, а сега грабят песни от репертоара ми и изведнъж искат да станат известни.

– А дали не изгубихме ценното и стойностното

Питат ли ме как отгледах от 6-годишен сина ми от покойния Стефан Кънев?

С ученически костюм пях на събора в Граматиково, където ме чу Филип Кутев

Нека пеят, но да не окепазват със самоволни промени песните ми!

някъде из безкрайните лабиринти на прехода?

– Не сме случаен народ. В този наш дълъг безкраен преход, който свърши ли, не свърши ли, не знам, толкова българци си опитват късмета по света и остават да живеят далеч от род и родина. Но не забравят българското и родното. Голяма сила имат песните ни, традициите и обичаите ни. Те ни сплотяват като нация. Преди промените имаше толкова много държавни ансамбли и тогава истинските таланти бяха оценени достойно, културата беше във възход като цяло. Но разочарованието сега е голямо, защото хора, които са дали толкова за българското изкуство и култура, останаха да мизерстват в едни момент.

– Защо се получи това според теб?

– За мен хората на властта постъпват много безпардонно. Моите родители бяха обикновени трудови хора. Когато татко се пенсионира, беше доволен от пенсията си. Но дойде на власт един мистър-председател, започнаха разни реформи и пенсиите бяха орязани. В крайна сметка родителите ми си отидоха много разочаровани от този живот. Свидетели сме на такива парадокси в нашата държава, че не знаем вече на кого да вярваме. Не се занимавам с политика и нямам представа управниците ни какви реформи замислят, но да взимат да ни оправят пенсиите. Като

солистки на националното радио и телевизия, на „Мистерията на българските гласове“ заедно с колегите ми сме донесли толкова средства във валута на тази държава. Обаче се оказа в един момент, че коефициентът на радиото и телевизията бил много нисък и хайде по 200 лв. пенсия. Съпругът ми почина преди 30 години, детето ни беше на 6 години тогава. През цялото това време досега се справям сама и не се спирам.

Имам нужда от почивка,
а вместо това
продължавам да работя,

журирам и пътувам постоянно за различни фестивали, имам и концертни участия. Крайно време е да се вземат мерки за нашите пенсии, защото не сме случайни изпълнители. Ако архивът на естрадните изпълнители е загубен, то ние сме били щатни певци в БНР и БНТ, правили сме непрекъснато записи, концерти и музикални филми. Има няколко пенсионерски съюза и според мен е крайно време да се обединят и да се вземат сериозни мерки по въпроса с пенсиите. Болшинството пенсионери не са здрави, лекарствата са скъпи, битовите разходи се увеличават непрекъснато. Защо не ни попитат как караме с такива ниски пенсии!? Поколениято на родителите ни и ние след това изградихме всичко, което

се разтури и разграби през последните десетилетия. Всичко е обрлено сега, за да могат няколко души да бъдат капиталисти, а това на нищо не прилича. Хората по света знаят коя е България благодарение на спортистите и на нас – хората на изкуството. В същото време ни е срам да кажем каква пенсия получаваме в родината си. Казвам на сина си: „Не се бой, сине, с готвените увеличения от 1 юли ще получавам вече цели 250 лева!“. Певци като Надежда Хвойнева, Василка Андонова и Кремена Станчева си отидоха от този свят с мизерни пенсии. Стигна се дотам, че завършилите училищата в Котел и Широка лъка, академичите в София и Пловдив отиват да мият чинии и прозорци в Америка и в други точки на света, за да се издържат. А в чужбина е по-трудно, там малко творци намериха пътя си и си стъпиха на краката като семейство Варимезови и Татяна Сърбинска например.

У нас доказани творци
мизерстват
по разни хосписи

и си отиват огорчени и в крайна нищета, а са отдала живота и творчеството си за тази държава. Крайно време е политиките да си изпълнят предизборните обещания, за да не попадате повече в такива парадокси.

В диска „Повей от Странджа“ певицата е събрала 25 бисера от богатия си репертоар (Обложката е на английски език) – Откакто съществува този прекрасен вестник „Минаха години“, всяка седмица си го купувам. Нека сме живи и здрави, предстоят ми много ангажменти през годината, дано се реализират! (в. „Минаха години“)

■ Пред микрофона в Стара Загора

ПРОФ. Д-Р
БОНЧО АСЕНОВ

В Турция разви активна „научна“ дейност холандският изкуствовед проф. Махиел Кийл.

В неговата книга „Изкуство и общество в България през турския период“, публикувана на английски през 1985 г. и издадена на български през 2002 г., той пише за изключителната толерантност на Османската империя към „неверниците“, че турците са били донесли траен мир на Балканите, че тяхното завоевание е било „благодат“ за балканските народи и не е вярно, че ислямът бил наложен с насилие по българските земи. Ненаправно турската държава го привлича и назначава за директор на холандски историко-археологически институт в Истанбул от 2003–2006 г. и му дава пълен достъп до всички османски архиви. Той безпрепятствено обикаля България, за да издаде през 2005 г. сборник от събрани съчинения, озаглавен „Хора и селища в България през османския период“, която е включена в един разширен вариант през 2017 г. в нов сборник със събрани съчинения, озаглавен „България под османска власт“ (около 850 стр.). Поръчкова книга, написана в неоосмански дух, със съдействието на трима млади български историци – Мария Барьмова, Григор Бойков и Мария Кипровска. Отново познатите твърдения – че в България никога не е имало насилствена ислямизация, а само доброволно ислямизирали се българи без държавна намеса, че Летописът на поп Методий Драганов бил фалшификат и в този дух. Разпространява лъжата, че костите на десетки хиляди мъртви от битката за Плевен по време на Руско-турската освободителна война след това са изровени от масовите гробове и са продадени в Англия. Кой поръчва и плаща за тези му книги е ясно от факта, че през юни 2014 г. Кийл е награден с Орден за заслуги към република Турция лично от президента Абдула Гюл. Ясно защо – защото със своите „научни приноси“ той трасира пътя на неоосманизма към Румелия, някогашният вилает на Османската империя. За съжаление последната му книга се хвали от млади османисти в България и е представена на 7 март 2018 г. в Института по българистика на Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“.

Под влияние на тази турска неоосманска пропаганда се появяват на книжния пазар и книги с подобно съдържание от български автори, произхождащи от тези среди. Например книгата на Мехмед Дорсунски „История на ахрените (Помаци)“ (без място и година на издаване, второ издание от 2002 г.), в която

твърди, че помаците са наследници на араби, които са се заселили в Родопите още през 8 век, а не са насилствено ислямизирани и че България е заграбила и окупира Родопите. През 2004 г. писателят Момчил Петров (поч. 2008) публикува книгата „Помаци в българската народност“, според която те са потомци на прабългарите. През 2007 г. Хюсеин Мехмед издава книгата „Помаци и тюрбеши в Мизия, Тракия и Македония“, според която българите мохамедани са наследници на араби и юруци, на ислямизирани богомили и павликяни и нямат нищо общо с българското население. През 2012 г. Ефрем Моллов издава книгата „Има ли бъдеще Велика България или защо бе скрита историята на помациите“, в която прокарва

■ Антибългаристката Евгения Иванова

идеята, че помаците са потомци на прабългарите и те са си запазили исляма, а не са приели християнството. Тя бе толкова очевидно антибългарска, че Районната прокуратура в Смолян започна досъдебно производство въз основа на чл. 164 от НК – за проповядване на „омраза на религиозна основа“, по което е осъден условно на една година лишаване от свобода. В друга антибългарска книга – „Балканските войни на Родопите 1912–1913“ на Никола Чуралски под псевдоним Исмен Реджепов, издадена от Европейски институт „Помак“ през 2013 г., прабългарите и хан Аспарух се представят като мюсюлмани, които са донесли исляма на Балканите много преди османлиите, историята на Паисий е лъжовна, Априлското въстание е криминален бунт, Батак – гнусен фалшификат, смъртта на Ботев – безмислена, Руско-турската освободителна и балканските войни – геноцид над турците и в този дух. Да споменем и трилогията „В името на името“ на Салих Бозов (издадени от фондация „Либерална интеграция“ през 2005, 2011 и 2014 г.) като в тях, и особено в третата част, той твърди чрез провеждани от него интервюта с възрастни хора, че управляващите българи винаги са водили политика на геноцид спрямо помаците, че „почти не остава родопско селище без невинно пролята кръв“.

Това, което обединява тези публикации, е отричането на

българския произход на българите мохамедани и пълно пренебрегване на историческите факти и данни, за сметка на голословни твърдения и измислици. Като допълнение на това твърдение е тезата за небългарския произход на езика на това население – бил с гръцки корени, бил арабски език, смесен със славянски, персийски и малко турски думи (М. Дорсунски), бил „30 процента украинско-славянски, 25 процента кумано-кърчански, 20 процента огузко-турски, 15 процента ногайски и 10 процента арабски“ (Мемисоглу), т.е. всичко друго, но не и български, а самото явление помашки (ахренски) език.

Поддържат се твърденията на турски историци за „мекото турско господство“, за хуманността на Османската империя. Разбира се и охуляване на движението „Родина“ и неговите активисти, наричани „еничари“. Повечето от тези книги няма да се намерят по книжарниците. Те се разпространяват основно по джамиите. Защото са предназначени за манипулиране на българите мохамедани.

Тази писания се подкрепят и с „научни“ публикации на български автори. Още през 1995 г. доц. Константин Георгиев в книгата си „Филетизъм или проклетие. Аспекти на великобългарския шовинизъм“ твърди, че българите мохамедани са богомили „твърде много разпространени и силни в Родопската област“. Те били приели османските завоеватели като спасители и мнозинството от тях са приели доброволно исляма. За него не е имало никакво насилие върху помаците, защото те

■ Ефрем Моллов

дането на социологически изследвания, от които се разбирало, че по-голяма част от българите мохамедани се определяли като „други“, част от тях като българи и още по-малко като турци. И вече говорят, че това население има „собствено етническо самосъзнание“ (Евгения Иванова).

Появи се през 1994 г. и четирисерийният телевизионен филм „Гори, гори огънче“ (сценарист Малина Томова),

писания Япов е предложен от Европейски институт „Помак“ за почетен гражданин на Гоце Делчев. Група български османисти и историци припаят услужливо на неоосманските твърдения на Турция, пишат книги, статии, излизат с доклади на научни конференции в този дух. Правят проучвания, като избира

телно отиват в селища, където религиозния фанатизъм и битов консерватизъм е по-силен (Корница, Рибново, Сърница, Драгиново, Чепинци), за да направят обобщения за цялата общност. И най-вече да твърдят, че не е имало насилие при масовото ислямизиране на българите, а обратно имало е насилие от страна на българите към тях. Да споменем в това отношение Антонина Желязкова, Георги Зеленгора, Цветана Георгиева, Михаил Иванов, Евгения Иванова (с книгата „Охвърлените приобшени“, 2012). Последната упорито твърди, че в Родопите се оформя „помашки етнос“, с който вече трябва да се съобразяваме. Тази пропаганда се подкрепя и от редица неолиберални неправителствени организации, начело с Българския хелзински комитет, от група преподаватели в Нов български университет, от Института за изследване на близкото минало, от чуждестранни фондации като „Фридрих Науман“, „Америка за България“ и, разбира се, от най-различни турски пропагандни центрове и организации.

Тези наши учени подкрепят своите твърдения за обособяването на нов отделен етнос от помаците с провеждането на социологически изследвания, от които се разбирало, че по-голяма част от българите мохамедани се определяли като „други“, част от тях като българи и още по-малко като турци. И вече говорят, че това население има „собствено етническо самосъзнание“ (Евгения Иванова).

Появи се през 1994 г. и четирисерийният телевизионен филм „Гори, гори огънче“ (сценарист Малина Томова),

в който авторите преекспонират насилието по време на преименуването на българите мохамедани. Мисията на починалата вече Томова (бивша

■ Книгата на проф. М. Кийл

учителка в с.Мугла) бе подета от Силвия Чолева с радиопиесата „Името, твоето име“, излъчена по БНР на 22 февруари 2015 г. Дори внукът на Йордан Радичков, носещ неговото име, издаде през 2015 г. разказа „Въпросът за дънките“, в който пише как са разстрелвани тези, които не искат да си променят името и как са „изнесени“ с камioni към Турция 250 хиляди помаци.

В България се превеждат и издават книги на чужди автори, изпълнени с клевети и фалшификации и имащи определено антибългарски характер. Освен споменатите книги на Махиел Кийл, такава е книгата на американския демограф Джъстин Маккарти „Смърт и изгнание. Етническо прочистване на османските мюсюлмани 1821–1922“, издадена от издателство „Галик“ през 2010 г. с възхваляващ предговор от ст.н.с. Веселин Ангелов, в която основната теза е, че не поробените (християнски) народи са жертви на поробителите (османците), а поробителите са тяхна жертва и че балканските войни не са освободителни, а завоевателни.

Тези теории се използват като идеологическа основа за следващата крачка – създаване на партии и организации, целящи да отделят помаците от българското население, да бъдат признати като самостоятелна етническа помашка общност, а защо не и като помашка нация. Идва и призивът на Петър Япов българите мохамедани да последват примера на Босна и Херцеговина и да отстояват своята „помашка народност“.

През 2004 г. в Смолян е учредено Обединение за ислямско развитие и култура (ОИРК) с председател Ариф Абдулах (Алов), бивш член на висшия мюсюлмански съвет.

И той, и ръководителите на обединението Селви Шакиров, бивш областен мюфтия на Смолян, Исмет Рашидов, Неда Абдулах и Фатиме Рашидова са учили в богословски университети в Йордания. Заради антибългарските изяви на ОИРК тя е забранена през 2009 г. от Смолянския окръжен съд.

През март 2009 г. проф. Адриан Палов създава партия „Прогрес и благоденствие“, която обединява три сдружения на българи мохамедани – „Развитие“ (Кърджали), „Карлък“ (Момчилград) и „Алада“ (Джебел). Недоволни от дейността на партията на Палов, трима негови сподвижници Кадри Уланов, Мехмед Дорсунски и Ариф Алов същата година през декември правят опит да учредят нова партия „Обединение за мир, автентичност и култура“ (ПОМАК) с цел запазване на помашката идентичност и защита на помашкия етнос от дискриминация, но на практика това се оказва неосъществяван политически проект.

През 2012 г. в Смолян се учредява Европейски институт „Помак“, начело с Ефрем Моллов, с основна цел „изучаване, съхраняване и публично представяне на помашката култура, история, език и съвременност“. Тенденцията била да се създаде „транснационална ислямска общност“ от всички помаци, разпръснати в шест балкански страни. Излиза с доклади до европейските институции, в които представя като дискриминационно положението на българите мохамедани (упорито наричани помаци), чиито човешки права се нарушавали от българските власти.

С появата на Интернет се появила редица сайтове, свързани с помаците, с техния живот, с техните специфични обичаи и традиции и които умишлено или не, но тласкат това население към етническо обособяване. Например сайта „Родопчани“, в който се прокарва идеята за оформяне на Родопите като анклав. Също електронният сайт „Европомак“ с главен редактор Георги Зеленгора. Или активния в последните години създател на страница във Фейсбук „Демократично помашко движение“ Ибрахим Кенар, който живее в Стокхолм.

Откъс от книгата „Сепаратизъм в България“

■ Проф. Махиел Кийл

НАД 100 ХИЛЯДИ ТУРИСТИ СА ПОСЕТИЛИ ПРЕЗ МИНАЛАТА ГОДИНА ПЕРПЕРИКОН

101 души са посетили археологическия комплекс „Перперикон“ през 2019 г. Постъпленията от входна такса и паркинг са 160 750 лева. Те се изразходват за издръжка, подобряване и популяризиране на комплекса,

става ясно от отчета за изпълнение на Програмата за развитие на туризма в общината за 2019 г. Проблем е отчитането на посещенията на безплатните туристически маршрути и атракции, тъй като те не са собственост на общината и не се съби-

рат такси, е констатирано в отчета. През февруари 2019 г. е започнало изграждането на посетителски център „Перперикон“. Той се реализира по проект „Древните Родопи и Егея – Културен коридор в подкрепа на развитието на региона“, по

Инвестиционен приоритет 6 „Съхраняване, опазване, популяризиране и развитие на природното и културното наследство“ на Програмата за трансгранично сътрудничество ИНТЕРРЕГ V-A Гърция–България 2014–2020 година. Основна дейност

по проекта е изграждането на посетителски център на стойност 1,4 млн.евро и се изпълнява съвместно от общините Кърджали и Мароня-Сапес от Гърция и Регионален исторически музей Кърджали. Освен изграждането на туристически информационен център, по проекта ще бъде извършено 3D заснемане на комплекса и създаден 3D модел

на Перперикон, а в община Мароня ще бъде организиран фестивал по темата. В посетителския център освен места за експонатите открити на Перперикон са предвидени изложбена зала, зала за конференции и други удобства за туристите.

МАРИЯНА ЛИКОВА НАЗНАЧЕНА ЗА ДИРЕКТОР НА ДОМА НА КУЛТУРАТА В КЪРДЖАЛИ

Марияна Ликова е назначена за директор на Общински център за култура и младежки дейности в Кърджали до провеждане на конкурс и назначаване на титуляр. Тя встъпи в длъжност на 24 март 2020г. Предишният директор на Дома на културата Васко Василев беше освободен от длъжност, след като подаде молба за пенсиониране. Марияна Ликова, която е общински съветник в групата

на Коалиция „БСП за България“, е уведомила със заявление председателя на Общинския съвет инж.Юсеин Ахмед, че подава оставка като съветник. Председателят на ОбС ще информира днес с писмо Общинската избирателна комисия в Кърджали за постъпи-

лото заявление от М.Ликова. „С оглед на предстоящото заседание на ОбС-Кърджали на 31 март 2020 г. моля за решение и обявяване на избран следващият в листата на Коалиция „БСП за България“, който да встъпи в длъжност чрез полагане на клетва пред ОбС“, пише в писмото. Марияна Ликова е председател на тракийското дружество „Тракийско сърце“, което е член на Съюза на тракийските дружества в България.

лото заявление от М.Ликова. „С оглед на предстоящото заседание на ОбС-Кърджали на 31 март 2020 г. моля за решение и обявяване на избран следващият в листата на Коалиция „БСП за България“, който да встъпи в длъжност чрез полагане на клетва пред ОбС“, пише в писмото. Марияна Ликова е председател на тракийското дружество „Тракийско сърце“, което е член на Съюза на тракийските дружества в България.

СКРЪБНА ВЕСТ

На 23 март т.г. след продължително боледуване, на 77 годишна възраст, в София, почина Керана Иванова Мамирева-Дружинина от Крумовград. По професия инженер-химик, дългогодишен завеждащ лабораторията по изгаряния в УМ-БАЛСМ „Н.И.Пирогов“.

Родителите ѝ са бежанци от Беломорска тракия, с. Доганхисар. Баща ѝ Иван Мамирев бе дългогодишен кмет на Крумовград. По негово време е изграден паметникът на Капитан Петко войвода и е възстановена тракийската организация.

като един интелигентен, културен и изключително добър човек, винаги готов да помогне. С тъга и уважение прекланяме глава пред светлата ти памет. Ще останеш завинаги в нашите сърца!

От опечалените близки и приятели

Керанке, ще те помним

КОЛЕКЦИОНЕРЪТ НА НАРОДНА МУЗИКА ОТ ПОМОРИЕ

НИКОЛАЙ ЧАПАНСКИ

Георги Драганов от град Поморие е професионален експерт-счетоводител, странджански певец и колекционер на стойностна българска народна музика. На 15 януари Георги Драганов навърши юбилейните 75 житейски години и е сред най-уважаваните хора в Поморие. В богатата му колекция има над 600 грамофонни плочи, 540 аудиокасети и 350 компактдиска с хиляди записи, стотици съхранени радиопредавания и интервюта с певци и музиканти от цяла България. Предпочита да съхранява и слуша народни певци и певици от по-старото поколение, защото текстовете и мелодиите са по-стойностни от съвременните. Всяка седмица в продължение на години Георги Драганов следи, записва и съхранява предаванията на различни национални и регионални радиостанции, които излъчват народна музика. Едни от любимите му водещи и музикални редактори през годините са Веселина Каналева, Илка Димитрова, Теодора Пеева, Здравка Димова, Константин Филипов, Вичка Николова и много други. Със съпругата Катя имат 47 г. щастлив семеен живот. Радват се на две дъщери Руска и Тамара, и три внуци от тях. Дъщеря му Руска е също народна певица и учител във Велико Търново, имат и съвместни записи.

Георги Драганов е автор на книгата за голямата странджанска певица Комня Стоянова, с която са родени в красивото село Драчево, община Средец.

ЛЮТИЦА ВЛЕЗЕ В НАЙ-ГОЛЯМОТО МУЗЕЙНО ИЗДАНИЕ

В излезлия от печат том 32 на „Известия на Националния исторически музей“ е публикувана статията „Съгледани гивни. История, разпространение, материали от Средновековна България и нови данни от Лютица, община Ивайловград“. Неин автор е

известният археолог Филип Петрунов, който от години проучва Лютица – една от най-добре запазените български средновековни крепости и една от най-големите в района на Източните Родопи. Находките от съгледани гивни са важна културна ценност и ценно свидетелство за материалната и художествената култура на населението през Средновековието.

„Известия на Националния исторически музей“ е най-голямото музейно печатно издание в България. Новият двуезичен том представя всеобхватната работа на музейните специалисти през миналата година. Публикувани са 28 статии в сферата на историята, археологията, нумизматиката, етнологията и музикологията.

ТРАКИЯ – Орган на Съюза на тракийските дружества в България – София 1000, ул. „Стефан Караджа“ 7-А, тел.: 02/987 48 96 Печат: НЮЗПРИНТ ЕООД

Абонирайте се!

Каталожен номер

759

Издава: Върховният комитет

Редакционна колегия: чл.-кор. на БАН Васил ПРОДАНОВ, д-р Ваня ИВАНОВА, проф. Иван ФИЛЧЕВ, Елена АЛЕКОВА, Никола ИНДЖОВ и Хубен СТЕФАНОВ; Главен редактор: Тодор КОРУЕВ
e-mail: vesttrakia@abv.bg, stdb_sofia@abv.bg, тел.02/986 71 26; факс:02/987 57 53

БАНКОВА СМЕТКА
СТДБ (за вестника)

IBAN: BG34STSA93000001682816 BIC:STSABGSF
Банка ДСК ЕАД, клон 1, ул. „Княз Ал. Батенберг“ – София 1000

КОРЕСПОНДЕНТИ: Недка ГОСПОДИНОВА (Перник) – 076/60 13 67; Димитринка СМОЛЕВА (София) – 02/412 12 36, 0886 746 044;
Златка ЯНЕВА (Сливен) – 0897601560; Анета ГЕОРГИЕВА (Хасково) – 0894 044 420; Веска ЛАМБОВА (Шумен) – 0877 71 85 03;
Мария ИВАНОВА (Ямбол) – 046/66 35 40

Изпращайте текстове не по-дълги от 4 стандартни машинописни страници (1800 знака). Хонорари за публикуването им не се дават.

Памет за Толстой в българската Ясна поляна

Китното странджанско село привлича туристи и с красива природа, галерия на открито с десетки дървопластики и много щъркелови гнезда

ВИЛИАНА СЕМЕРДЖИЕВА

Стъкленца с пръст и листа от гроба на Лев Николаевич Толстой, донесени от Ясна поляна в Русия, фенерът, с който той е осветявал пътя си при бягството от дома през нощта на 28 октомври 1910 г., любимият туристически басун-стол на писателя, с който е правел всекидневни разходки, лични вещи – копия на облекла на Лев Николаевич и съпругата му София, писалка, изработена от ябълково дърво от градината на руския гений, икона, принадлежала на майка му, родословното дърво на семейството, писалище, ръкописи, снимки, богата колекция от негови произведения – повече от 250 експоната може да се видят в експозицията „Българската Ясна поляна“. Предоставени от български и чуждестранни дарители, включително от родственици на Толстой, те са подредени в читалището на едноименното село в община Приморско, което се намира на десетина километра западно от красивия морски град. Изкачвайки се по стълбите към залите на експозицията, може да приседнем на пейка от брезови трупчета, а на стената зад нея се вижда пейзаж от руската Ясна поляна.

В музейната сбирка със снимки и документи е представена и толстоистката колония от последователи на идеите на великия писател за всеобща любов и равенство, свободен живот и ненасилие, съществувала от 1906 до 1908 г. в китното странджанско село Алан кайряк (означава място на припек). Тогава група млади интелегентни хора от различни краища на България се събират там и заживяват в общност. Сподвижниците издават сп. „Възраждане“, в което са публикувани и статии на Лев Николаевич, написани специ-

■ Читалището в с. Ясна поляна, в което са подредени музейните сбирки

■ Експонати, свързани с личността и делото на Толстой

ално за изданието. Има данни, че Толстой е приел поканата на българските си последователи да им гостува и се е готвел за път, но кончината му осуetyава този план.

Колонията не просъществува дълго, обаче местните хора запазват хубави спомени от общуването си с младите интелектуалци. През 1934 г. по инициатива на учителя Андрей Ненов, селото е преименувано на Ясна поляна – като родното място на Толстой. А през 1998 г. в читалището е открита експозицията, която за вече 22-годишното си съществуване постоянно се обогатява и привлича

много туристи с възможността да се докоснат до истинския свят на знаменития руски класик.

Най-старото писмено сведение за селото с изцяло българско население е от 1488 г., а при изграждането на язовир Ясна поляна (1966–1970) е открито уникално съкровище от 24 златни статери на Филип II Македонски и Александър III Велики и бронзови монети на наместника в Тракия, Ли-

зихах – от IV в. пр. Хр. След Руско-турската освободителна война (1877–1878) и последвалия Берлински договор започва масово преселение на българи от Странджа планина към този район. Нова преселническа вълна отвежда там още хора след Преображенското въстание през 1903 г. Ясна поляна по онова време е на територията на България, но местното население активно участва в подготовката и провеждането му. Като гранично село, през него на път към Мал-

ко Търново и Странджа преминават въстаници, войводи, революционни дейци.

Какъв е бил животът на местното население в миналото разказва етнографската сбирка, разположена в една от залите на читалището. Автентични оръдия на труда, пособия от бита, характерни

странджански дядо например.

Привържениците на селския туризъм отсядат там, защото имат възможност да се любуват освен на приказна природа, тишина и спокойствие, и на вкусна и екологично чиста храна. Мнозина отиват специално за да се порадват на черно-белите предвестници на пролетта – Ясна поляна е сред селищата с най-много щъркелови гнезда. (Известно е, че източноевропейският път на прелетните птици – Виа Понтика, минава през района на Бургас.)

Сред събитията, с които Ясна поляна заслужено се гордее, е и международният симпозиум по дървопластика, който се провежда повече от три десетилетия. През годините там са творили артисти от България и много други държави. Част от създаденото от талантливите автори е разпръснато из цяла Ясна поляна, превърнала се в една от най-големите и представителни галерии на открито. Фантастични и изящни фигури посрещат посетителите още на входа на селото, дори една от емблемите му – щъркелът, е увековечен сред зелена площ в центъра. Дървени скулптури от странджански дъб, „родени“ в Ясна поляна, може да се видят и в Приморско, Бургас и курортни комплекси в района.

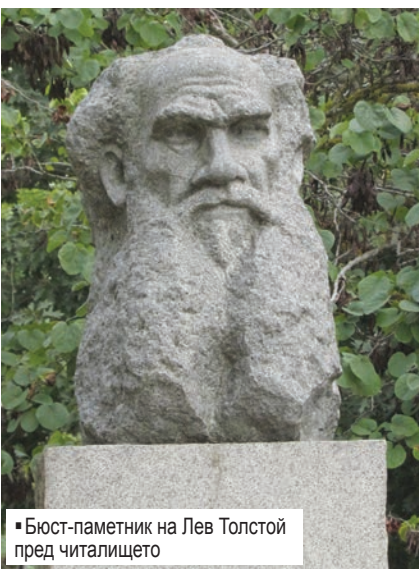
Сред събитията, с които Ясна поляна заслужено се гордее, е и международният симпозиум по дървопластика, който се провежда повече от три десетилетия. През годините там са творили артисти от България и много други държави. Част от създаденото от талантливите автори е разпръснато из цяла Ясна поляна, превърнала се в една от най-големите и представителни галерии на открито. Фантастични и изящни фигури посрещат посетителите още на входа на селото, дори една от емблемите му – щъркелът, е увековечен сред зелена площ в центъра. Дървени скулптури от странджански дъб, „родени“ в Ясна поляна, може да се видят и в Приморско, Бургас и курортни комплекси в района.

■ Фенерът, с който Толстой осветявал пътя си при бягството от дома

странджански облекла и др. ни връщат назад в годините и възкресяват спомена за поминъка, за делника и празника на трудолюбивите ни предци. Традициите са живи в Ясна поляна, видно е и по време на празника Успение Богородично, на ежегодния панаир за деня на Св. св. Константин и Елена, на

изявите на местната фолклорна група... А през летните месеци оживлението е голямо – приждат гости отблизо и далеч. Освен да наситят душата си и дори да гледат театрални представления на открито, те може да опитат прочути местни кулинарни специалитети – като

■ Дървените скулптури, сътворени по време на симпозиумите през годините, превръщат Ясна поляна в голяма галерия на открито

■ Бюст-паметник на Лев Толстой пред читалището

■ Стъкленцата с пръст и листа от гроба на писателя